

2014-02-17

STOCKHOLM STAD Kommunstyrelsen Registrartjänst	
Ink.	2014-02-17
Dnr:	329-261/2014
Till:	RI

Motion av Stefan Nilsson m. fl. (MP) om fullt informerade medborgare i kundvalssystemen

De senaste decennierna har olika valfrihetssystem införts i kommunerna och utvecklats enormt. Som medborgare i Stockholm idag kan du välja förskola åt ditt barn, skola, äldreboende, vem som ska sköta hemtjänsten i ditt hem, vilket kollo ditt barn ska åka till på sommaren och så vidare.

Det går att utveckla valfrihetssystemen på flera olika sätt, exempelvis borde det finnas större möjligheter att själv få styra över innehållet i de hemtjänsttimmar som beviljas. Rätten att få komma till ett äldreboende borde också stärkas betydligt. Idag är biståndsbedömningarna allt för snäva och många gamla får avslag på sina ansökningar. Då är det svårt att tala om fria val.

Men också det system med Jämför service, där vi inför våra val kan jämföra förskolor, skolor, utförare av hemtjänst, äldreboenden och mycket annan kommunalt finansierad service, kan förbättras avsevärt.

Idag går det inte att säga att medborgarna är fullt informerade med den information som finns på Jämför service. Det saknas exempelvis helt information om huruvida de olika utförarna är anslutna till kollektivavtal. Att företag eller organisationer har kollektivavtal är viktigt inte minst för att kollektivavtal garanterar alla anställda sådant som tjänstepension, rätt till information och förhandling, gruppförsäkring vid arbetsskada samt ersättning för övertid och obekväm arbetstid. Faktum är att Kommunal nyligen visade att hälften av alla hemtjänstföretag som Stockholms stad anlitar (68 av 140 företag) idag saknar kollektivavtal. Det ser vi mycket allvarligt på, och det minsta man kan begära är att den som har ett val att göra av till exempel hemtjänstutförare ska kunna vara fullt informerad kring detta.

Den som fått hemtjänst beviljad har idag att välja bland 230 olika utförare - privata, kommunala och idéburna, detta utan att ha någon information överhuvudtaget om huruvida de anställda har rimliga arbetsvillkor. Är de timanställda eller fast anställda, har de erbjudits rätt till heltid, får de normala löneökningar? Inget av detta framgår idag på "Jämför service", men är i högsta grad relevant information för den som ska göra ett informerat val av utförare.

Anställningsvillkoren för de anställda påverkar förutsättningarna för att göra ett bra arbete. Med rimliga arbetsvillkor ökar förutsättningarna väsentligt för att det ska kunna bli en riktigt bra äldreomsorg. Också de anställdas meddelarskydd är en viktig del i kvalitetsarbetet. Rätten att slå larm om eventuella missförhållanden upplevs av många anställda som viktigt, men något fullt meddelarskydd som inom kommunal verksamhet finns ännu inte inom privat verksamhet. Tills lagstiftning genomförs som garanterar meddelarskydd även för anställda i privata omsorgsföretag, är det en god idé att Jämför service kompletteras med uppgifter om huruvida utförarna ger sina anställda fullt meddelarskydd.

I september 2013 träffades en överenskommelse mellan de större arbetsgivarorganisationerna och fackförbunden inom offentligt finansierad vård och omsorg. Överenskommelsen gäller en etisk plattform för öppenhet om kvalitet, ekonomi och anställningsvillkor hos utförarna. Där

är Sveriges kommuner och landsting (SKL), Arbetsgivaralliansen och Vårdföretagarna (m fl) överens med Vision, Kommunal och Vårdförbundet (m fl) om att utförare, och de underleverantörer de anlitar, ska ha kollektivavtal och att de ska vara öppna med sådant som omsättning och vinstdisposition, liksom anställdas kompetens och bemanning. Detta är sådant som även Stockholms stad kunde förväntas ställa krav på.

Privata aktörer har på sina håll tagit över stora delar av den kommunalt finansierade välfärden. Stockholms stad hör de till tio kommuner som privatiserat mest i landet, 38 procent jämfört en andel på 17 procent för riket.

Som Miljöpartiet ser det ska alla utförare inom välfärden ha som främsta motiv att bedriva en högkvalitativ verksamhet, och drivas av ett socialt och samhällsligt engagemang. Syftet med verksamheten ska inte vara att dela ut vinst, vilket också ska framgå av stadgar eller bolagsordning. Eventuell vinst ska återinvesteras i verksamheten. Upplägg som innebär för hög skuldsättning eller orimligt höga ränteutbetalningar, eventuellt också via så kallade skatteparadis, ska inte accepteras. Verksamheternas ekonomi ska redovisas öppet.

Vid offentliga upphandlingar ska miljö- och kvalitetsaspekterna viktas betydligt tyngre än i dag. Även på detta område skulle Jämför service kunna utvecklas för att alla som står inför ett val ska ha bästa tillgängliga information om de olika utförarna.

Vi föreslår att fullmäktige beslutar

att Jämför service ska innehålla information om huruvida utförarna har kollektivavtal

att Jämför service ska redogöra för arbetsvillkoren för de anställda hos samtliga utförare, såsom andel timanställningar och fasta anställningar

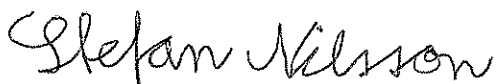
att Jämför service ska redogöra för andel anställda med adekvat utbildning, t. ex. undersköterska/vårdbiträde inom hemtjänst och på äldreboenden, hos samtliga utförare

att Jämför service ska redogöra för om utförarna garanterar de anställda fullt meddelarskydd

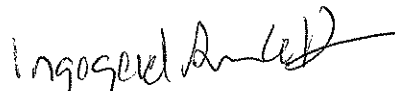
att Jämför service ska innehålla information om huvudsyftet med varje utförares verksamhet

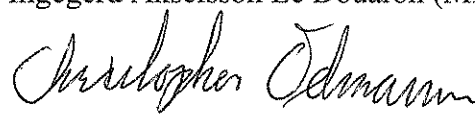
att endast utförare som har kollektivavtalsliknande villkor ska kunna delta i upphandlingar av den av staden finansierade välfärden

att alla utförare som staden anlitar ska ha som främsta motiv att bedriva högkvalitativ verksamhet, inte att dela ut vinst

Stefan Nilsson (MP)

Eivor Karlsson (MP)

Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP)

Christopher Ödmann (MP)